

Список використаних джерел

1. Автономов А. С. Автореферат учебного пособия «Ювенальная юстиция». *Вопросы ювенальной юстиции*. 2009. № 4. С. 4.
2. Черниченко С. В. Права человека и гуманитарная проблематика в современной дипломатии. *Московский журнал международного права*. 1992. № 3. С. 38.

Науковий керівник: асистент кафедри Владишевська В. В.

МЕЛЬНИК ВЕРОНІКА МИКОЛАЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

СВОБОДА РЕЛІГІЇ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Реалії сьогодення змушують кожного переглянути звичне раніше життя та пристосуватись до виниклих обставин. Чи могло суспільство декілька років тому уявити, в якій ситуації ми опинимось в столітті новітніх можливостей, блискавичного розвитку науки та техніки?

Наслідком пандемії COVID-19 стала значна лімітація прав та воль, визначені Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція). Варто зазначити, що у квітні 2020 року Рада Європи опублікувала посібник для держав-членів. Відповідно до нього демократія, верховенство закону та права людини визначаються наріжними під час теперішньої пандемії. Обмеження щодо них допускаються тільки, якщо такі будуть встановлені законом та співмірними із поставленою метою [2].

У зв'язку з проголошенням 11 березня 2020 року спалаху пандемії уряди зарубіжних країн стрімко почали приймати заходи, які мали прямий або опосередкований вплив на велику кількість прав та свобод громадян, включаючи і свободу релігії, особливо в питаннях щодо релігійних віруючих та релігійних громад. Однак, сама ж Конвенція містить положення, відповідно до якого свобода сповідувати свою релігію або переконання підлягає лише таким обмеженням, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах громадської безпеки, для охорони публічного порядку, здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб [1].

Рівне ставлення до релігійної свободи порівняно з іншими основними свободами, які зазнали обмежень у результаті заходів для запобігання занесенню та поширенню COVID-19, є актуальним питанням на даний час. На державу покладається

обов'язок не тільки довести, що певні обмеження необхідні, а й регулювати та застосовувати їх у такий спосіб, який не є ані свавільним, ані дискримінаційним. Релігійна свобода не повинна бути привілейована чи дискримінована стосовно інших основних прав. Наприклад, не здається розумним вимагати іншу безпечну відстань між людьми в церквах або різну дозволу заповнюваність у порівнянні з іншими місцями масового скупчення людей. На думку Ахмеда Шахіда, який займає посаду спеціального доповідача в Організації Об'єднаних Націй з питань свободи релігії або переконань, свобода віросповідання має свої межі. Він вважає, що право сповідувати свої релігійні переконання обмежене тим, наскільки одна людина може завдати шкоди іншій, порушуючи тим самим її права і свободи або наражаючи її здоров'я на небезпеку [4].

З іншої сторони, релігійна свобода, як і будь-яка інша фундаментальна свобода, вимагає особливого режиму регулювання. Урядам країн варто розуміти важливість та актуальність проблеми свободи віросповідання, щоб запобігти утискам та непропорційним обмеженням. Найголовніше в даній ситуації – ретельно збалансовувати суспільний інтерес та права окремої особи. На думку голландського психолога Бастіяна Рут'енса, ми зіткнулися з вірусом, про який майже нічого не знаємо, а це вимагає термінових заходів. За його словами зараз дуже важко змінити поведінку людей, тому без суворих правил не обійтися. Уряди країн мають діяти чітко і переконливо. Люди мають відчувати, що влада контролює ситуацію і може авторитетно інформувати їх про поширення інфекції [4].

Всесвітня організація охорони здоров'я (далі – ВООЗ) 7 квітня 2020 року опублікувала документ під назвою «Рекомендації та вказівки для «конфесійних організацій» в умовах пандемії COVID-19». Зокрема, ВООЗ закликала ці організації уникати масових зібрань та проводити «ритуали та пов'язані з вірою заходи віртуально», коли це можливо. У разі проведення зібрань слід дотримуватися соціальної (організація називає її «фізичною») дистанції. Релігійним ритуалам, таким як Святе Причастя, весілля, похорони та інші (без соціального дистанціювання) варто запобігти. У разі виникнення потреби організація повинна оприлюднювати оновлення, в іншому випадку – термін дії цього документа закінчується через 2 роки після дати публікації [3].

Отже, можна дійти висновку, що пандемія коронавірусної хвороби має значний вплив на сучасні відносини в світовому масштабі. Обмеження прав людини можуть бути виправданими в умовах пандемії, але держави не можуть перебільшувати свої повноваження, тим самим невинувато та непропорційно звужуючи волі та свободи. Кожному з нас варто переосмислити

життєві цінності та зрозуміти, що тільки спільними зусиллями та кропіткою працею ми зможемо здолати це випробування з мінімальними втратами.

Список використаних джерел

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_004
2. Respecting democracy, rule of law and human rights in the framework of the COVID-19 sanitary crisis. A toolkit for member states. URL: <https://rm.coe.int/sg-inf-2020-11-respecting-democracy-rule-of-law-and-human-rights-in-th/16809e1f40>
3. Practical considerations and recommendations for religious leaders and faith-based communities in the context of COVID-19. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/practical-considerations-and-recommendations-for-religious-leaders-and-faith-based-communities-in-the-context-of-covid-19>
4. Чому церкви ігнорують карантин. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-52323396>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри Каненберг-Сандул О. К.

МИТРИК АЛІНА ІЛІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Правовий статус особи – це перш за все, законодавчо закріплені права, свободи, обов'язки, а також встановлена відповідальність за порушення останніх. Конституція України у статті 26 зазначає, що особи без громадянства, які перебувають на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть ті самі обов'язки, як і громадяни України, крім винятків встановлених Конституцією, законами та міжнародними договорами України [5]. Зокрема, Верховною Радою України ратифіковані міжнародні договори, що визначають правовий статус осіб без громадянства, а саме: Конвенція про статус апатридів 1954 р. та Конвенція про скорочення безгромадянства 1961 р. Остання свідчить про необхідність скорочення випадків без громадянства і припинення цього стану, коли особу жодна держава не вважає своїм громадянином відповідно до своїх законів.